

Treballs de restauració a Santa Bàrbara de Pruneres (1976).

perquè el pagava cada setmana.

Caceres

Que en Sala té afició per la caça és indubtable però també s'ha de dir que és un caçador bastant inofensiu, es dedica més a les pedres que a les bèsties. Una de les coses que se li han criticat era que alternava amb el governador franquista de l'època, en Victorino Anguera. Quan me n'explica els detalls, començo a entendre com es creen els fantasmes.

Castellfollit és un dels termes municipals més petits de l'Estat. El cas és que en un moment donat, l'Alcalde franquista d'aquí, en Leandro de cal ferrer (Pere Vilà) que és un bon amic meu, va decidir entregar el municipi a Sant Joan les Fonts a resultes d'un problema que hi va haver amb l'escola.

Resulta que La Florida, una entitat republicana i d'esquerres que feia d'escola s'estava ensorrant, tenia els sostres apuntalats i tot podia baixar. I com que el centre escolar era a Sant Joan, la solució passava per fondre els dos municipis. Perdíem el nom i tot, s'havia de dir La Roca de Sant Joan. Com a premi ens donaven 700.000 ptes. a Castellfollit i 700.000 més a Sant Joan, però com que el cap del Municipi era Sant Joan, nosaltres ens quedàvem sense res.

L'única arma que em quedava era la confiança del jovent. Els vaig reunir i vam fer una mena de plebiscit. Tothom va votar que no, fins i tot l'alcalde. Vam anar a Girona a parlar amb el governador..

"Yo ya entiendo, pero no hablo nunca en catalán" -va dir. Li vam dir que no estàvem disposats a perdre el municipi perquè a ell li donés la gana. Va dir que ja s'ho pensaria. Què necessitem per tenir escola, un terreny? Doncs ja el trobarem. Jo hi vaig posar 250.000 ptes. Tothom hi va col.laborar, fins i tot els jubilats.

Com que jo era amic d'en Pla -en Pla hi traficava amb tota aquesta gent-, li vaig demanar que en donés un cop de mà. Què collons passa amb això de Castellfollit? - li va dir. Finalment tot es va arreglar. I un dia en Pla em va dir: Potser que en aquest home li ensenyeu alguna cosa...!

De la mateixa manera que en Lluís Sacrest, que no és pas franquista, podia ensenyar una cosa d'Olot a l'Ajuntament, nosaltres podíem fer al mateix a Castellfollit. Ensenyar una cosa del poble jo ho podia pas fer perquè ja hi havia l'alcalde, ara si voleu que li ensenyi l'Alta Garrotxa -vaig dir-, organitzarem una cacera i la hi ensenyarem.

D'això se n'ha fet qui sap què, un drama d'aquests que fa pixar de riure.. I saps qui és que va dir que aquestes caceres eren actes polítics i tal, l'Armengol, com a venjança per un llibre que vaig editar a la Carme Sala.

El cas Puigdevall.

En Mingo Moli ja m'havia posat al cas del particular sistema de funcionament d'en Sala i jo tenia un especial interès a saber perquè s'havia enfadat amb en Narcís Puigdevall. *Més que enfadat, vam partir peres.*

Hi ha una part interessada en això. Sempre he dit que totes les coses es fan entre diverses persones. El llibre Caminant per l'Alta Garrotxa es va fer per iniciativa meva - vaig parlar amb en Vergés de Destino que em va dir que amb un tiratge tan curt ell no ho podia editar, però em va animar a tirar endavant-.

En Narcís Puigdevall era un noi que treballava al sindicat franquista, amb un senyor que es deia Albert Francès. Quan els del Partit socialista van venir i em van dir: Escolta que en Puigdevall treballava amb aquest, no en vaig fer ni cas. El dia que els de l'Associació Arqueològica el van fotre fora del magatzem - per gelosia, suposo, perquè en sabia un niu d'aquestes coses- jo vaig dimitir.

I vam començar a treballar junts amb una cosa que es va dir "El Romànic de l'Alta Garrotxa". Amb tot això vull dir que me l'aprecio i que sempre l'he defensat.

Quan L'Arcadi Vilanova em va dir que li volien fer un homenatge, li vaig dir: per què? -pesava molt el llibre Caminant per l'Alta Garrotxa-. Home, que si tu ets un diputat i en Mel és un professional - em va dir. Vaig escriure 150 cartes a diverses personalitats perquè se sumessin a l'homenatge, però tornant d'Alemanya, em vaig trobar el Diari de Girona amb una entrevista on en Narcís venia a dir que ell era l'autor de tots els treballs que havíem fet junts i amb molta altra gent. Li vaig dir que rectificués, però em va dir que perquè ell tot allò no ho havia dit mai, que era cosa d'en Víctor Gay. I aquí es va acabar, no volia acabar sent un cornut i pagar el beure.

La pagoda

Sempre m'havia resultat xocant que un home que es diu defensor del patrimoni històric, acabés construint un esguerro com el de l'edifici conegut per la pagoda al bell mig del cingle de Castellfollit. És un assecador d'embotits col.locat en el punt estratègic per beneficiar-se del bo i millor dels quatre vents.

Abans de morir, el meu pare em va fer prometre que l'aterraria. I ho farem. Costa de creure, però enderrocar aquest parell de pisos val una milionada. Sóc un profà en arquitectura però reconec que he d'entonar un mea culpa. Però fixa't si ens en vam adonar aviat que el muntacàrregues no hi arriba.

L'arxiu d'en Sala és una meravella. Entusiasmat, m'ensenya els seus tresors: muntanyes de llibre i papers. Pugem a la Pagoda, la vista és impressionant. La llum del capvespre ens agombola, mentre parlem de política. Està satisfet. Participar en la vertebració del país, saber que se li valora l'opinió, que se'l respecta, dóna infinites satisfaccions. Lamenta que aquí ningú sigui massa conscient dels esforços que ha fet a Madrid.

De fer diners, res de res. La política m'ha tret del context industrial durant els millors anys de la meua vida.

Ho diu sense recança, en el fons se'l veu un home satisfet, feliç. I jo me n'alegro.

 Xavier Rusalleda